

”Hennes på en gång monumentala och mjukt rundade skulptur tillför något annat och eget till platsen, där ekar och kohagar möter blånande hav.”

Carolina Söderholm
ser en spännande utveckling för Kivik Art Centre med avstamp i Ulla Viottis tegel-skulptur "Bibliotheca".

Interiören, böckerna, teglet.
FOTO: KIVIK ART CENTRE

Carolina Söderholm har vandrat till Kivik Art Centre och imponerad betraktat Ulla Viottis kolbrända tegelskulptur "Bibliotheca". "Det ser närmast sotat ut och känns strävt mot handflatan. Men i solljuset glimmar det som stjärnhimlen en vinternatt."

”En sluten cirkel formad av jordens material, handens arbete och tankens kraft”

KONSTRECENSION

”Bibliotheca”

Ulla Viotti, Kivik Art Centre 2019, to m 1/9

Teglet är svart mot ängens grönska. Mörk och lockande reser sig Ulla Viottis skulptur ur backen. Årets nya verk på Kivik Art Centre är lika delar mäktig borg och hemlighetsfullt gömsle. Murad av tiotusen handslagna tegelstenar mäter "Bibliotheca" sex meter i diameter. Den bildar en sluten cirkel formad av jordens material, handens arbete och tankens kraft.

Ingången är smal, markerad av utskjutande väggar. De ramar in öppningen och får passagen att kännas i kroppen. Väl inne väntar de många hyllorna med tegelböcker, under den öppna himlen.

Ett arkeologiskt bibliotek, kallar konstnären ver-

ket. Det är ett monument som hyllar ordet, berättelsen och läsandet. Det påminner om all kunskap, erfarenheter och drömmar som varje bibliotek rymmer.

Från den sumeriska kilskriften till rullar av papyrus och pergament, har människan omgivit sig med böcker. Långt före 1400-talets boktryckarkonst byggdes runt om i världen upp storslagna samlingar.

Utanför italienska Herculaneum i den så kallade Papyrusvillan har man hittat och restaurerat 1800 papyrus-rullar som begravdes vid Vesuvius vulkanutbrott år 79 e Kr. Här återfanns några av de äldsta bevarade skrifterna av den grekiska antikens filosofer.

Snart tvåtusen år senare utgör biblioteket fortfarande en unik plats, vars värde för demokrati, bildning och humanism inte

kan överskattas. Det vet Ulla Viotti som under årtionden återkommit till biblioteket som motiv, en kraftfull påminnelse i en tid då allt fler stadsdels- och landsortsbibliotek avvecklas och stängs.

Men hennes "Bibliotheca" som reser sig ur Lilla Stenshovuds mark talar även om de historier som lagras i jordens sediment.

De fynd som arkeologerna gör vittnar om hur människor levit och verkat genom årtusenden, om deras vardag och behov, riter och myter.

Leran var ett av de första material som våra förfäder gjorde till sitt. De knådade och tummade, lät elden bränna leran hård och skör.

Sedan tidigt 1990-tal har Ulla Viotti (f 1933) samarbetat med Petersens Tegl på södra Jylland. Redan under 1960-talets slut lämnade hon konsthantverket men inte kerami-

ken. Istället tog hon med sig leran in i sina projekt i skärningsfältet mellan arkitektur och skulptur, gärna i det offentliga rummet.

Vid sidan av den danske konstnärsgiganten Per Kirkeby var hon en av de första att introducera teglet i konstens rum, detta bruksmaterial så intimt förknippat med nyttobyggnader; hus, kyrkor, järnvägsstationer och fabriker.

Till skillnad från Kirkebys röda standardtegel föredrar Viotti det kolbrända. Det ser närmast sotat ut och känns strävt mot handflatan. Men i solljuset glimmar det som stjärnhimlen en vinternatt.

Samtidigt finns det något ödesmättat och oroande över den svärtade ytan.

Mina tankar går till den tyske konstnären Anselm Kiefers många böcker av

bly, vars mörka tyngd minner om Förintelsen och nazismens bokbål.

När det gäller Kivik Art Centre tar jag årets nytillskott som ett löfte.

Sedan starten 2006 har tyngdpunkten legat på stramt, modernistiska verk i betong och cement av främst manliga, internationellt hyllade arkitekter och konstnärer – däribland David Chipperfield, Antony Gormley, Gert Wingårdh och senast Sol LeWitt.

Ulla Viotti har också en framgångsrik internationell karriär. Men som verksam på Österlen har hon en stark förankring i trakten. Det är ingen slump att de namn hon låtit stämpla in i tegelböckernas pärmar tillhör författare som alla har en anknytning till Skåne.

Hennes på en gång monumentala och mjukt rundade skulptur tillför något annat och eget till platsen,

där ekar och kohagar möter blånande hav.

Lika hoppingivande är det att se Åsa Jungnelius portal, som ny för i år lotsar besökarna in genom skulpturparkens entré. Snickrad i trä likt kulisser, finns det något organiskt över dess former som vore de hämtade från bergets eller kroppens grottor. Så har också Jungnelius under senare år växlat upp och vidgat sitt konstnärskap.

Numera rör hon sig dynamiskt mellan experimentell glaskonst och offentliga gestaltningar, däribland den snäckliknande, rosaskimrande station hon är i färd att skapa för utbyggnaden av Stockholms tunnelbana.

Med sitt lekfulla och lätta anslag öppnar hennes färglysande portal för en spännande utveckling av Kivik Art Centre.